

Forslag til pensionsreform

Mia Amalie Holstein og Carl Heiberg

18. juni 2025

Danskerne bliver ældre og ældre og pensionsalderen stiger og stiger.

Denne automatik er fastlagt ved Velfærdsforliget fra 2006. Men i august 2024 meldte Socialdemokratiets formand Mette Frederiksen ud, at partiet ønsker at genforhandle Velfærdsforliget, så det blev mere "socialt retfærdigt". Siden har debatten raset. Skal velfærdsforliget fastholdes, skal pensionsalderen fastfryses på fx 70 år, skal pensionsalderen differentieres eller bør pensionsalderen vokse langsommere, som foreslået af Pensionskommissionen i 2022.

I dette udspil tager CEPOS et grundigt eftersyn af vores folkepensionsmodel. Men i stedet for at rette lidt på tandhjulene i vores nuværende system, gennemgår vi de udfordringer vi ser ved vores nuværende folkepensionsmodel og opstiller et helt nyt alternativ, der imødegår disse udfordringer.

Kontakt

Mia Amalie Holstein

Cheføkonom og underdirektør, CEPOS

mia@cepos.dk

Telefon 53 55 71 77

CEPOS

Svagheder ved det nuværende folkepensionssystem

Den nuværende folkepension har en række svagheder.

- **For det første er folkepensionen uflexibel** i forhold til tilbagetrækningstidspunktet. På trods af at folkepensionsopsparingen udgøres af borgernes egne penge, kan de ikke hæves før end 3 år før pensionsalderen. Med det nuværende system for folkepension, er borgerne helt afhængige af, hvad politikerne beslutter mht. folkepensionsalder og kan kun i lille grad planlægge sin egen alderdom.
- **For det andet er folkepensionen uhensigtsmæssigt indrettet** idet den er målrettet personer med lav pensionsopsparing i stedet for personer med lav livsindkomst. Folkepension giver således størst støtte til personer, som ikke har sparet op til pension (bl.a. fordi pensionstillæg, boligstøtte mv. bliver modregnet i de private pensionsudbetalinger), hvilket ikke forekommer retfærdigt. For det skaber en free-rider-problematik, hvor personer med høj livsindkomst også kan få høj folkepension, hvis de undlader at spare op til pension. Samtidigt går folkepensionen i mindre grad til dem som dør tidligt, dvs. typisk den ufaglærte mand, da de kun har glæde af folkepensionen i relativt få år.
- **For det tredje er folkepensionssystemet over tid blevet enormt komplekst.** Det er stort set umuligt for den enkelte borger at gennemskue konsekvenserne af sine handlinger. Dels er der et virvar af særydelser til pensionister, som er meget svært for den enkelt pensionist at finde rundt i. Dels er de økonomiske incitamenter til at spare op til pension uigennemskuelige, fordi der både skal tænkes over pensionsfradrag, modregning i pensionsydelse og boligstøtte ved udbetaling etc.
- **For det fjerde er folkepensionen meget dyr.** De offentlige udgifter til folkepension udgør i 2025 172,3 mia. kr. og er dermed langt den største offentlige overførsel vi har. De store udgifter til folkepension er en vigtig årsag til det høje skattetryk.
- **For det femte skævvrides lejemarkedet** af boligydelsen, som er en særordning for folkepensionister. Boligstøtten til den enkelte folkepensionist (boligydelse) er ca. 5 gange så stor som boligstøtten til ikke-pensionister med tilsvarende indkomstforhold (boligsikring). Det giver pensionisterne helt skæve incitamenter på boligmarkedet. For en folkepensionist uden privat pensionsopsparing er rådighedsbeløbet efter husleje stort set det samme uanset om han har en månedlig husleje på 3.000 kr. eller 6.000 kr.
- **For det sjette medvirker de meget høje udgifter til folkepension, at de offentlige finanser er meget sårbare overfor demografiske ændringer.** I perioder med mange ældre stiger de offentlige udgifter til folkepension mv. mærkbart, hvilket kan lægge pres på andre velfærdsydelser eller føre til højere skatter.

CEPOS forslag til nyt folkepensionssystem

- Der indføres en obligatorisk pensionsopsparing for alle danskere på 12 pct. (maks. 3.000 kr. om måneden).
- Ordningen suppleres med et offentligt finansieret sikkerhedsnet (kaldet minimumspension), som sikrer alle folkepensionister et rimeligt levegrundlag, uanset deres livsvilkår og hvor meget de har fået sparet op over deres liv.
- Omvendt afskaffes den nuværende folkepension og alle særydelser til pensionister (grundbeløb, pensionstillæg, ældrecheck, mediecheck, grøn check og boligydelse mv.). Ligeledes afskaffes pensionsfradraget i personskatten og ATP-bidraget. Folkepensionister kan fortsat søge boligsikring, dog på lige fod med alle andre.
- Derudover afskaffes de supplerede ordninger som Arne-pension og efterløn, hvor nedslidning ikke er et kriterie, og hvor ordningerne alene har til formål at kompensere for den uflexible tilbagetrækning i den nuværende pensionsmodel. Ordninger baseret på nedslidning opretholdes, dvs. førtidspension og seniorpension.
- Da de offentlige overførsler til folkepensionister stort set forsvinder, bliver der mulighed for at gennemføre en skattelettelse på over 100 mia. kr. (bundskatten nedsættes med 9,5 pct. point fra 12 pct. til 2,5 pct.), så den enkelte har rum i privatøkonomien til selv at spare op til egen alderdommen.

Et nyt gennemskueligt pensionssystem

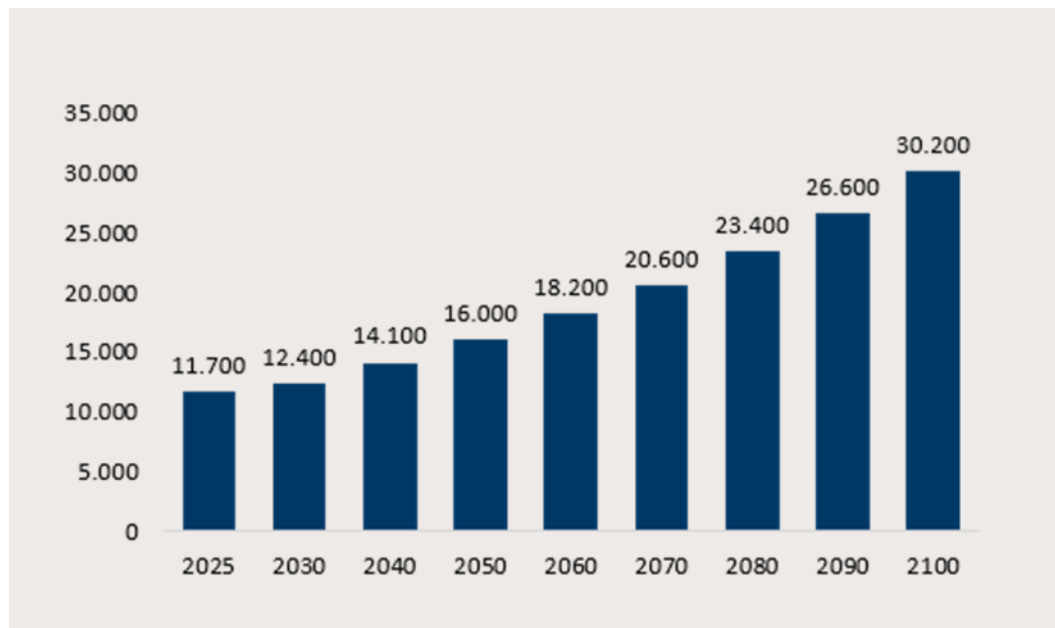
Obligatorisk opsparing:	12 pct. (maks. 3.000 kr. pr. måned)
Minimumspension for enlige:	11.650 kr. efter skat pr. måned
Minimumspension for par:	18.050 kr. efter skat pr. måned

Anm.: Niveaueet for minimumspension svarer til Ydelseskommisionens grundbudget.

Minimumspensionen går udelukkende til dem, som ikke har sparet nok op til, at deres private pensionsudbetalinger (plus eventuelle andre indtægter) ikke når op på minimumspensionens størrelse. For disse personer spæder det offentlige op, så de når op på de 11.650 / 18.050 kr. efter skat. Denne gruppe vil være meget lille, svarende til 5 pct. af befolkningen.

Minimumspensionen reguleres årligt med lønudviklingen. På grund af den almindelige velstandsstigning i samfundet vil minimumspensionen være ganske stor, når reformen er fuldt indfaset i 2080.

Real minimumspension, 2025-priser

Øget fleksibilitet i forhold til tidlig tilbagetrækning.

Tidligste tilbagetrækningsalder ved en folkepensionsalder på 75 år.

20 pct. pensionsindbetaling

Ufaglært:	66 år
Faglært:	61 år
KVU:	60 år
MVU:	61 år
LVU:	56 år

Anm.: En indbetalingsprocent på 20 pct. vil give nogenlunde samme disponible indkomst i den erhvervsaktive alder som i dag.

Konsekvenser for de offentlige finanser

Ligesom pensionskommissionen bruger vi 24,5 mia. kr. af overholdbarheden til at finansiere reformen. Der er dog budgetteret med en generel reserve på 7,7 mia. kr. Det skal ses i lyset af den store usikkerhed der forbundet med så stor en ændring af den økonomiske politik. Det giver også et potentiale for at forhøje minimumspensionen, sænke skatten yderligere eller for at kompensere specifikke grupper som f.eks. førtidspensionisterne.

Provenu, langsigtede virkninger af reform, 2025-niveau

	Mia. kr.
Afskaffelse af folkepension	77,1
Boligydelse omlægges til boligsikring	7,9
Afskaffe pensionsfradrag	4,1
Afskaffelse af grøn check, mediecheck, seniorpræmie samt nedslag i ejendomsværdiskat	0,3
Afskaffe Arne-pension og efterløn	5,0
Bidrag fra overholdbarhed (svarende til Pensionskommissionens forslag)	24,5
Reservation til minimumspension	-1,9
Generel reserve	-7,7
I alt	109,4
Bundskat reduceres med 9,5 pct. point	109,4

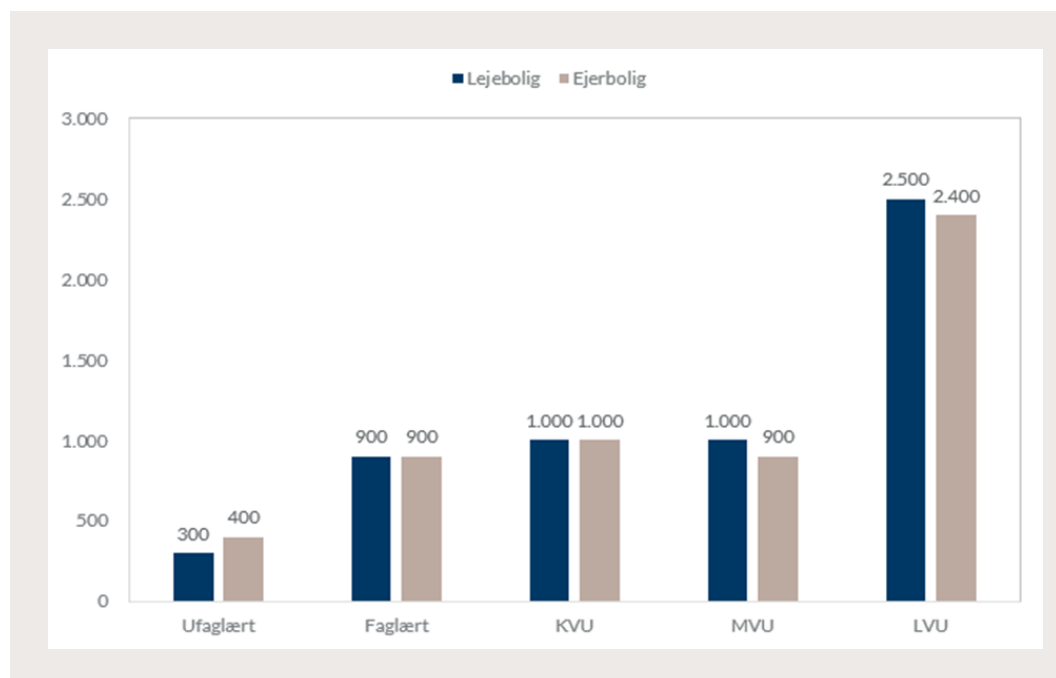
Månedlig gevinst for forskellige familietyper

Reformen flytter indkomst fra folkepensionistårene til den erhvervsaktive alder, så alle vil have perioder gennem livet hvor de taber på reformen og perioder hvor de vinder. For at beskrive konsekvenserne for den enkelte beregnes effekten på livsindkomsten, dvs. den gennemsnitlige månedlige indkomst fra de fylder 18 år til de dør.

Stort set alle vinder på reformen, men der vil stadig være personer med meget løs tilknytning til arbejdsmarkedet og nuværende free-riders som isoleret set mister på reformen. Tabet for disse grupper vil dog være meget lille sammenlignet med den indkomstfremgang, som disse grupper oplever frem mod 2080 hvor modellen er fuldt indfaset som følge af den almindelige velstandsfremgang.

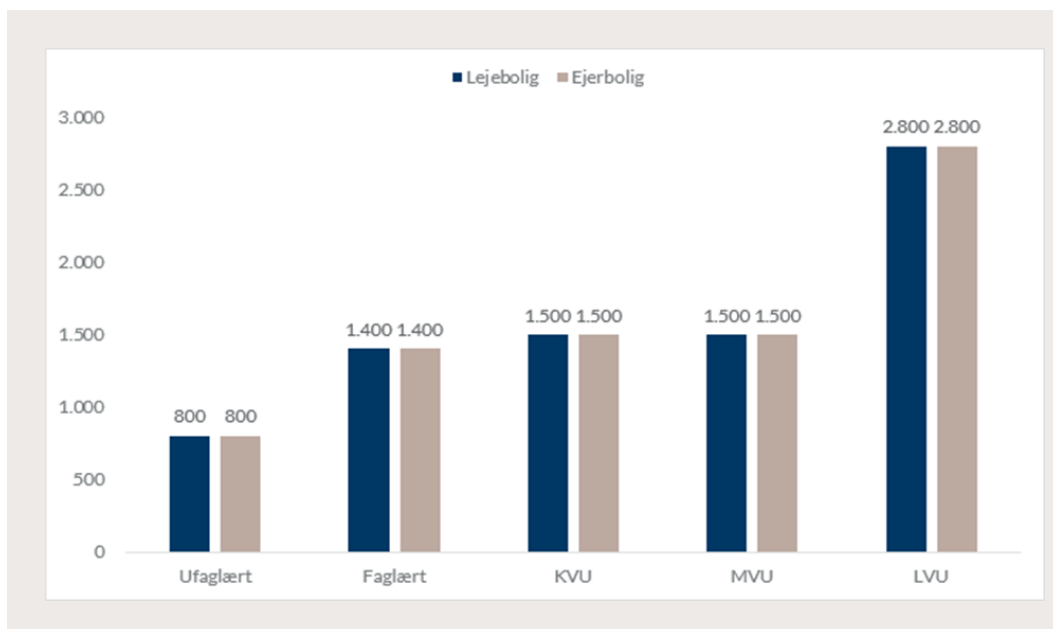
En gennemsnitlig ufaglært der er enlig i pensionistårene, vil få forøget sin indkomst efter skat med 300-400 kr. om måneden alt efter om vedkommende bor til leje eller eje som pensionist.

Månedlig gevinst for enlige:

Personer i parforhold får en noget større gevinst, da den folkepension de går glip af er mindre for personer i parforhold.

Månedlig gevinst for personer i parforhold:

Effekt på førtidspensionister, kontanthjælpsmodtagere etc.

Eksempler på dem som bliver ramt hårdest af reformen. Tabet som disse grupper lider er meget begrænset i forhold til den store stigning i købekraft som den almindelige velstandsudvikling giver anledning til i den periode hvor reformen indføres.

Konsekvenser for person som er enlig førtidspensionist gennem hele livet

Det kan overvejes at bruge noget af den generelle reserve til at kompensere førtidspensionisterne.

Gennemsnitlig månedlig indkomst (købekraftskorrigeret) gennem livet for en enlig førtidspensionist uden børn		
	Niveau	Ændring ift. i dag (2030-regler)
2030-regler i 2025-niveau	17.000	
Efter reform i 2025-niveau	16.500	-500
2030-regler i 2080 i 2025-priser	34.200	17.100
Efter reform i 2080 i 2025-priser	33.200	16.200

Konsekvenser for person som er enlig kontanthjælpsmodtager gennem hele livet.

Gennemsnitlig månedlig indkomst (købekraftskorrigeret) gennem livet for en kontanthjælpsmodtager uden børn		
	Niveau	Ændring ift. i dag (2030-regler)
2030-regler i 2025-niveau	12.100	
Efter reform i 2025-niveau	11.300	-900
2030-regler i 2080 i 2025-priser	24.300	12.200
Efter reform i 2080 i 2025-priser	22.700	10.600